HUKUK
ÖZIŞIK
NOTLAR
1996

ANAYASA HUKUKU

GÜZ VİZE

İletisim : 0505 346 19 98

@ozisikhukuknotlar

Toplumsal Düzen Kuralları

İnsanların ihtiyaçları nedeni ile birbirleriyle yaptıkları anlaşmalar neticesinde toplumsal düzenin gelişip karmaşıklaşmasıyla ortaya çıkan kurallardır.

- Ahlak Kuralları
- Din Kuralları
- Görgü Kuralları
- Hukuk Kuralları

toplumsal düzen kurallarından bazılarıdır.

Toplumsal Düzen Kurallarının Ortak Özellikleri

- Toplumsal Düzen Kuralları insan davranışlarını düzenler
- Emir ve yasak içeren kurallardır
- İnsanlar üzerinde güç kullanma yetkisi olan üstün bir iktidar tarafından konulurlar.

Hukuk kurallarını diğer toplumsal düzen kurallarından ayıran özelliği devlet tarafından müeyyide (hukuki yaptırım) ile desteklenmesidir.

Daha öncesinde büyük oranda din kurallarının etkisinde olan hukuk modernleşme ile beraber dinin etkisinden kurtularak tamamen seküler bilim adamlarının yürüttüğü spesifik bir bilim dalı haline gelmiştir. Modern dönemden sonra hukuk iki temel alana ayrılmıştır.

HUKUK

Özel Hukuk	Kamu Hukuku
Medeni Hukuk	Anayasa Hukuku
Borçlar Genel Hukuku	Ceza Hukuku
	İdare Hukuku
	Devletler Genel Hukuku
	Genel Kamu Hukuku

Anayasa Hukukunun İnceleme Konuları

- Devletin temel kuruluş ve işleyişi
- Devletin üstün organlarını (yasama, yürütme, yargı) ve bu üstün organlar arasındaki ilişkiler
- Bireyin sahip olduğu temel hak ve özgürlükler

ÖZIŞIK KIRTASİYE
www.ozisikkirtasiye.com

Anayasa Hukuku Genel Kısım ve Türk Anayasa Hukuku olmak üzere iki kısımdan oluşur.

Genel Kısım (Genel Esaslar)

Anayasa Kavramı -> Kurucu İktidar -> Devlet -> Kuvvetler Ayrılığı (hükümet sistemleri) -> Siyasi Partiler ve seçim sistemleri -> Anayasal Demokrasi -> Anayasa Yargısı

Anayasa Hukukunun inceleme alanı anayasadır.

Anayasa Kavramı

İngilizcede anayasanın karşılığı olan 'constitution' kelimesi kurmak, teşkilatlandırmak kökünden gelir ve dolayısı ile anayasa hukukunun gerçekteki adı kuruşum hukukudur bu nedenle bir ülkenin anayasası o ülkenin sosyal sınıfları arasındaki kuruşum mücadelesinin sonucunda ortaya çıkan tüm yazılı ve yazısız kuralları kapsar

Tam bir tanım olarak anayasa modern bir zamanda ortaya çıkmış olan ve sosyal sınıfların mücadelesi neticesinde devleti nasıl yönetecekleri ve bireyin hak ve özgürlüklerini nasıl koruyacakları konularında üzerinde anlaşmış oldukları kuruşum belgesidir. Anayasa Kanunları üstün ve bağlayıcı kurallardır.

İlk yazılı anayasa 1787 tarihli Amerika Birleşik Devletleri Anayasasıdır.

Modern Dönem burjuvazi dünya görüşünün ilk defa ortaya konduğu ve açıkça tüm insanların eşit ve özgür olduğunun ifade edildiği bir dönemdir. Bu eşitlik ve özgürlük prensipleri, yani Fransız devriminden sonra 1789 Fransız İnsan ve Yurttaş Hakları Bildirisi ile ifade edilen ama aslında ondan önce Amerika Birleşik Devletlerinde ortaya çıkmış olan eşitlik, kardeşlik, özgürlük ve adalet prensipleri modern dönemde devletin yönetilme mottolarıdır (ilkeleridir). ***Anayasaları da daha önceki dönemde devletin işleyişini düzenlemek için kullanılan belgelerden ayıran özellik eşitlik ve hürriyetin ifade edilmesidir.***

Anayasanın Mottoları (ilkeleri);

- ***Bütün insanlar hür ve eşit doğar, eşit yaşar.*** (Bireyin kutsallığı ilkesidir, yani toplum içinde birey kim olursa olsun korunmaya değer bir varlıktır ve bu temel hak ve özgürlüklerin kökenidir.)
- ***Bireyin özgürlüğünü sağlamak.*** (Bireyin özgürlüğü onu zincire vuran kral, mutlak monarşi, din gibi özgürlük kısıtlayıcı keyfi iktidarların kaldırılması yahut sınırlandırılması gerekmektedir.
- ***Kuvvetler ayrılığı*** (Kralda toplanmış olan yürütme, yargı ve yasama kuvvetinin ayrılması gerekir. Fransız insan ve yurttaş hakları bildirgesi 16.

ÖZIŞIK KIRTASİYE
www.ozisikkirtasiye.com

maddesine göre kuvvetler ayrılığı olmayan yerde anayasa yoktur ve anayasayı modern bir kavram yapan da budur.)

- ***Rasyonaliteyi öncelemek.***

Anayasanın İşlevleri

Anayasanın işlevleri *Anayasanın Hukuki İşlevleri* ve *Anayasanın Siyasi İşlevleri* olmak üzere iki başlık altında incelenmektedir.

- *Anayasanın Hukuki İşlevleri :*
  1- **Anayasa hukuk düzeninin geçerlilik temelidir**. Yani bir ülkede konulan tüm kanunlar anayasaya uygun olmak zorundadır.

Normlar Hiyerarşisi!

Anayasanın üstün ve bağlayıcı kurallar olmasının sebebi normlar hiyerarşisinde en üstte bulunmasıdır.

2- **Anayasa bir devlette yetki haritasıdır**. Yani anayasa bir devlette yasama, yürütme ve yargı organlarının nasıl oluşacağını, nasıl işleyeceğini, nasıl gerçekleşeceğini anlatır. (Devletin üstün organlarını düzenler.)

3- **Anayasa devletin kuruluş kimliğidir**. Yani bir devletin temel nitelikleri anayasada açıklanır

4- Anayasalar siyasi iktidarın keyfiliğini sınırlandıran belgelerdir.

- *Anayasanın Siyasi İşlevleri :*

1- **Anayasa egemen iradenin ürünüdür.**

2- **Anayasa yalnızca hukuk düzeninin geçerlilik temeli değil aynı zamanda toplumun meşruluk kaynağıdır.**

3- **Anayasalar her zaman ideolojiktir.** Anayasalar her zaman bir ideoloji ve felsefenin somutlaşmış halidir. Yani her anayasanın bir düşünsel kaynağı vardır, örneğin Amerika Birleşik Devletleri'nin anayasa temelini liberalizm oluşturur.

ÖZIŞIK KIRTASİYE
www.ozisikkirtasiye.com

Asli Kurucu İktidar	*Tali Kurucu İktidar*
Anayasayı yapan iktidardır.	*Anayasayı değiştiren iktidardır.*
Herhangi bir hukuki sınırla bağlı değildir. Yöntemsel açıdan sınırsız olsa dahi bazı sosyolojik sınırlara tabidir. Bu nedenle asli iktidarın sınırsızlığı tartışmalı bir konudur.	*Anayasayı değiştirme yöntemlerinin anayasada belirtilmesi nedeniyle anayasaya bağlı bir iktidardır. (Türkiye Cumhuriyetinde anayasayı değiştirmek için meclisteki milletvekili tam sayısının üçte birinin yazılı beyanı, beşte üçünün ise kabulü gerekmektedir.)*
Hukuk dışı bir iktidardır yani kim olduğu hukuken açıklanabilen bir fenomen değildir. Sahibi belli değildir.	*Anayasada gösterilmiş olan bir iktidardır. Sahibi bellidir.*

Asli kurucu iktidarın kim olduğu açıklanamaz. Zaman zaman halk, millet ve çeşitli şekillerde açıklansa da aslında anayasayı yapan iktidar egemenlik ile doğrudan alakalı ve her ülkenin kendi kuruluşuna ait olan bir iktidardır. Carl Schmitt "Asli kurucu iktidar egemenin kendisidir." der. Egemen kavramını ise "Egemen mevcut düzenin artık bittiğine karar veren, bun kararı ilan eden ve bu emrivakiyi yapandır yani egemen olağanüstü hale karar verendir ." şeklinde tanımlar.

Pozitif Hukukçu Görüş (Pozitivist Hukuk Görüşü)	**Hukukun Sürekliliği Görüşü (Doğal Hukukçu Görüş)**
Pozitivizm bir felsefi görüştür ve özellikle Burjuvazi dünya görüşünü özetler. Hukuki Pozitivizmin temel özelliği her şey belirli olsun, kanunlaştırılsın ve kayıt altına alınsın demesidir. Yani ticaret ilişkileri için ticaret kanunu, aile ilişkileri için medeni kanun olması gibi.	Carl Schmitt Weimar Anayasasının uygulanamadığını fark ettiğinde bu durumu çözmek için gerekli olanın ne olduğunu düşünürken anayasanın çeşitli sosyal sınıfların çatışmalarından doğduğunu ve bu çatışmaların anayasa ile beraber yazılı olmayan bazı prensipleri yanında getirdiğini fark etmiştir. Her ülkenin kendi geçmişinden tevarüs eden prensipleri vardır ve bu prensipler yazılı anayasa metni değişse dahi değişmezler. Bu yüzden asli kurucu iktidar en baştan ana yasa yapıyor olsa bile bu prensipler ile sınırlıdır.

ÖZIŞIK KIRTASİYE
www.ozisikkirtasiye.com

3) Hukuk Düzeni içerisinde Olağan Dönemde Anayasa Yapılması

Kısmi değişikliklerin yeterli olmadığı durumlarda hiçbir şiddet olayına yahut hukuki kesintiye gerek olmadan mevcut anayasal düzenin yetersizliğinin kabulü ile mevcut hukuk düzeni içerisinde yeni anayasa yapılabilir. Örneğin Macaristan'ın yeni Anayasa'sı, 18 Nisan 2011 tarihinde meclis oylamasıyla kabul edilmiş, 25 Nisan'da resmi olarak yayımlanmış ve 1 Ocak 2012'de yürürlüğe girmiştir. (Hukukun Sürekliği/ Doğal Hukukçu Görüşe uygundur.)

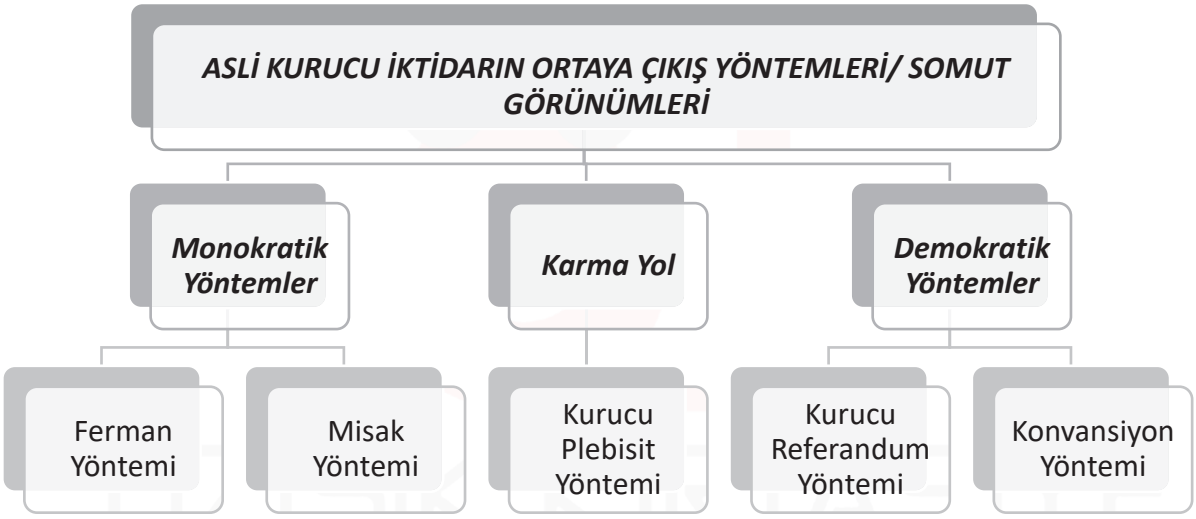

Bu yöntemler çoğunlukla birbirine karıştırılırlar ve saf bir uygulama şeklinde karşımıza çıkmazlar.

1. Monokratik Yöntemler

a. Ferman Yöntemi

Monarkın kendi isteği (iradesi) ile anayasa bahşetmesidir. Bazen monark kendi iradesi ile anayasa bahşediyormuş gibi dursa da arka planda monarka uygulanan baskılar bulunabilir.

Ferman Yöntemi ile bahşedilmiş anayasaya örnek olarak Kanuni Esasi verilebilir.

ÖZIŞIK KIRTASİYE
www.ozisikkirtasiye.com

Notun Devamı İçin ...

0 505 346 19 98

DERS NOTLARINI SİPARİŞİ İÇİN ULAŞABİLİRSİNİZ